Göteborgs Stad

Utreda alternativ till tredjelandsbaserade leverantörer

Digital suveränitet

Göteborgs stad, intraservice 2026-10-28

OBSERVERA ATT INGET ÄR BESLUTAT –REDOVISNING AV ARBETE HITTILLS

Leveranser

Steg 1

Få kunskap om ämnet, begrepp, hur gör andra, hur ser det ut hos oss

Steg 2

Fördjupa oss i alternativ och konsekvenser

Steg 3

Förslag hur vi kan jobba framåt strategiskt, och steg vi kan ta.

Definition digital suveränitet

Digital suveränitet avser en myndighets förmåga att upprätthålla kontroll över sin data samt utöva självbestämmande över sin digitala infrastruktur. Detta utan att vara utsatt för okontrollerat inflytande från utländska myndigheter, domstolsbeslut eller privata plattformsaktörer.

Göteborgs Stad

Fyra kärnperspektiv

- **Kontroll:** vem som äger, lagrar och behandlar data.
- **Autonomi:** förmågan att fatta självständiga beslut om teknik
- **Motståndskraft:** samhällsviktig verksamhet störs inte av externa beroenden
- **Regelefterlevnad:** nationell och europeisk lagstiftning kan upprätthållas i praktiken.

Risker tredjeland

Enligt GDPR-definition för tredjeland handlar det om överföring av personuppgifter till ett land utanför EU/EES. Det kan till exempel vara när:

- dokument med personuppgifter skickas till ett tredjeland
- en leverantör har underleverantörer i ett tredjeland
- support ges från ett tredjeland och de har tillgång till dina data
- personuppgifter lagras i ett tredjeland.

Risker

- **Juridisk osäkerhet (GDPR-efterlevnad):** Personuppgifter är inte tillräckligt skyddade i USA, vilket gör överföring av data dit riskabel. Användningen kan i förlängningen bli olaglig.
- **Amerikansk insyn (CLOUD Act):** Amerikanska myndigheter kan kräva ut data från molnleverantörer utan att europeiska myndigheter eller användare informeras.
- **Beroende och "lock-in":** Stort beroende av ett fåtal amerikanska leverantörer gör det svårt att byta leverantör.
- **Säkerhetsrisker:** dataläckor, osäkra API:er och kontokapningar kan uppstå.
- **Geopolitisk risk:** Förändringar i USA:s politik eller agerande kan påverka driften för europeiska företag.

Hot

Polykris

Nu har vi en polykris med flera kriser på en gång som inte går att särskilja

- Klimat
  - Ödesfråga, lågintensiv, Nuuk Grönland fiskeri flyttat
- Ekonomi
  - Mer ska bäras med mindre, oljekris mm
- Demografi
  - Fler äldre färre arbetar, 2050 kommer 25% vara 65+; färre barn, minskad invandring, om 100 år blir vi 40% färre
- Geopolitiskt
  - Militär krig, över 300 dokumenterade ryska incidenter, Danmark har hybrida hot, i Östersjön har Ryssland kartlagt alla kablar klippt av 2 ggr tog veckor att reparera
- Teknik
  - Tredjeland bolag har 75% av EUs molnmarknad, 2005-2007 kom "software as a service", vi gick över från offentlig till privata aktörer,

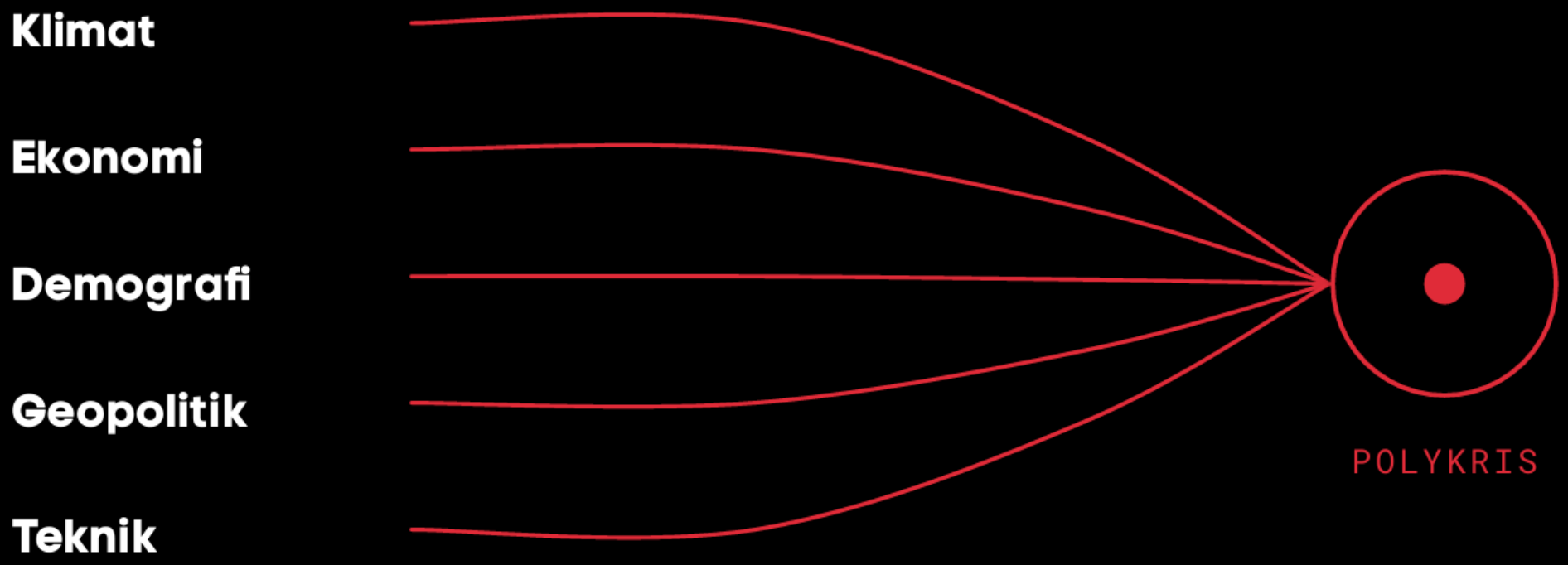
Vi har också fått **andra exempel** från andra experter inom området på saker som sker i omvärlden:
Spionage som sker från olika länder där även vanliga medborgare kan vara skyldiga att spionera i vissa länder. I andra länder är visa personer skyldiga att spionera på oss med alla medel
Inlåsningar där amerikanska molnleverantörer inte utför hantering som kund inte har beställt, kunden får ej tillgång till data som man har enligt PUA – kostar mycket pengar.
Avstängning av information från leverantörer till vissa länder har skett enligt Gartner, se nedan

Exempl på när "kill switch" har använts enligt Gartner

- Adobe i Venezuela (2019) – konton stängs ner över en natt till följd av presidentdekret
- Microsoft och ICC (2025) Internationella brottsmålsdomstolens chefsåklagare får inte åtkomst till e-post pga amerikanska sanktioner
- Huawei (2020) Stänger av uppdateraingar, API:er och molntjänster mm
- Maxar stängs av för Ukrainska militären (2025)

Polykrisen

FEM OMSTÄLLNINGAR SOM PÅGÅR SAMTIDIGT OCH FÖRSTÄRKER VARANDRA

Det som bär när världen gungar (Intraservice okt 26) - förhandsvisning.pdf

Sveriges molnpolicy för offentlig förvaltning

- Myndigheter, kommuner och regioner bör välja lösningar som gör det möjligt att **flytta data och tjänster** utan onödiga hinder. (portabilitet)
- Krav på **öppna standarder**, tydliga avtal och plan för utträde kan minska risken för inlåsning. Förmågan att **snabbt kunna byta lösning** är särskilt viktig i krissituationer, till exempel allvarliga geopolitiska händelser eller cybersäkerhetsincidenter.
- Arbeta **riskbaserat** inför **molnanvändning** viktigt med digital suveränitet där **risker** är som störst.

Sveriges geopolitiska situation är allvarlig och kännetecknas av stor osäkerhet. Den snabba utvecklingen i omvärlden påverkar vår säkerhet.

Som framgår av regeringens utrikesdeklaration den 18 februari 2026 måste Europa stärkas.

EU:s suveränitetspaket

Open source policy

- Kommer att påverka upphandlingen inom offentlig verksamhet.
- Går **från handlingsfrihet till rättsliga skyldigheter**.
  - Open source lösningar kommer troligen att krävas för **känslig information**
  - Tester att snabbt kunna byta lösning kan komma
- Handlar mycket om arkitektur och öppna standarder.
- Offentliga myndigheter kommer att bli ankarkunder för den europeiska lösningen.

Open source policy är en av delarna i EU´s suveränitetspaket

CADA - Cloud and AI Development Act

Förordning. Inom EU gäller en EU-förordning direkt i alla medlemsländer utan att behövas skrivas om till svensk lag

Leverantörer av molntjänster kan erkännas inom denna ram av medlemsstaterna efter att ha genomgått en revision.

De fyra nivåerna är:

- **Nivå 1:** Om uppgifter **behandlas och lagras** i infrastruktur som är belägen i **unionen**.
- **Nivå 2:** Leverantörerna måste visa att de är **oberoende av tredjeländer** och att de har insyn i sin **leveranskedja** för programvara.
- **Nivå 3:** Där leverantörerna måste **ägas och kontrolleras från EU** och uppfylla ytterligare kriterier, såsom personalmedborgarskap. Kommissionen kan erkänna leverantörer från tredjeländer.
- **Nivå 4:** Om leverantörerna har **full insyn i och kontroll** över sin leveranskedja för programvara och **ingen inblandning** från ett tredjeland.

CADA är
en av delarna i EU´s suveränitetspaket

Lagen om moln- och AI-utveckling | Utváření digitální budoucnosti Evropy
Proposal for the Cloud and AI Development Act (CADA) | Shaping Europe's digital future Nivåer finns I Download 2 ANNEXES, ANNEX 2!

Digital suveränitet – från osynliga beroenden till strategiska val | RISE

Strategi

Strategier för hantering av suveränitet

Göteborgs Stad

Små konsekvenser ⟵ ⟶ **Stora konsekvenser**

1. Trygg som det är	2. Bevaka	3. Plan B	4. Komplement lösningar	5. Exit
Fortsätter som vanligt.	Följa dialogen och utvecklingen inom området, alternativlösningar och strategier.	Back-up plan/reservplan som kan implementeras på kort tid.	Flera lösningar för samma funktion, där den ena lösningen är mer digitalt suverän.	Befintlig lösning ersätts av annan lösning.

Olika strategier för olika förmågor, riskbaserat

Välj strategi
1. Trygg som det är
2. Bevaka
3. Plan B
4. Komplement lösningar
5. Exit

Ex. EKONOMI

Bokföring | Fakturering | Rapportering | Budgetering | Löneutbetaln

Informationsklassning enligt NIS2 | **Infoklassning enligt Klassa** | **Digital beredskap, kontinuitet**

Lev X NL, dig suv?

Lev Y Sv, dig suv?

Leverantörsbedömning Digital suveränitet 0-4

SOV-1	SOV-2	SOV-3	SOV-4	SOV-5	SOV-6	SOV-7	SOV-8
Strategisk	Jurisdiktion	Data & AI	Operativ	Supply Chain	Teknologisk	Säkerhet	Hållbarhet

→ Certifiering CADA nivå 0-4

Strategi

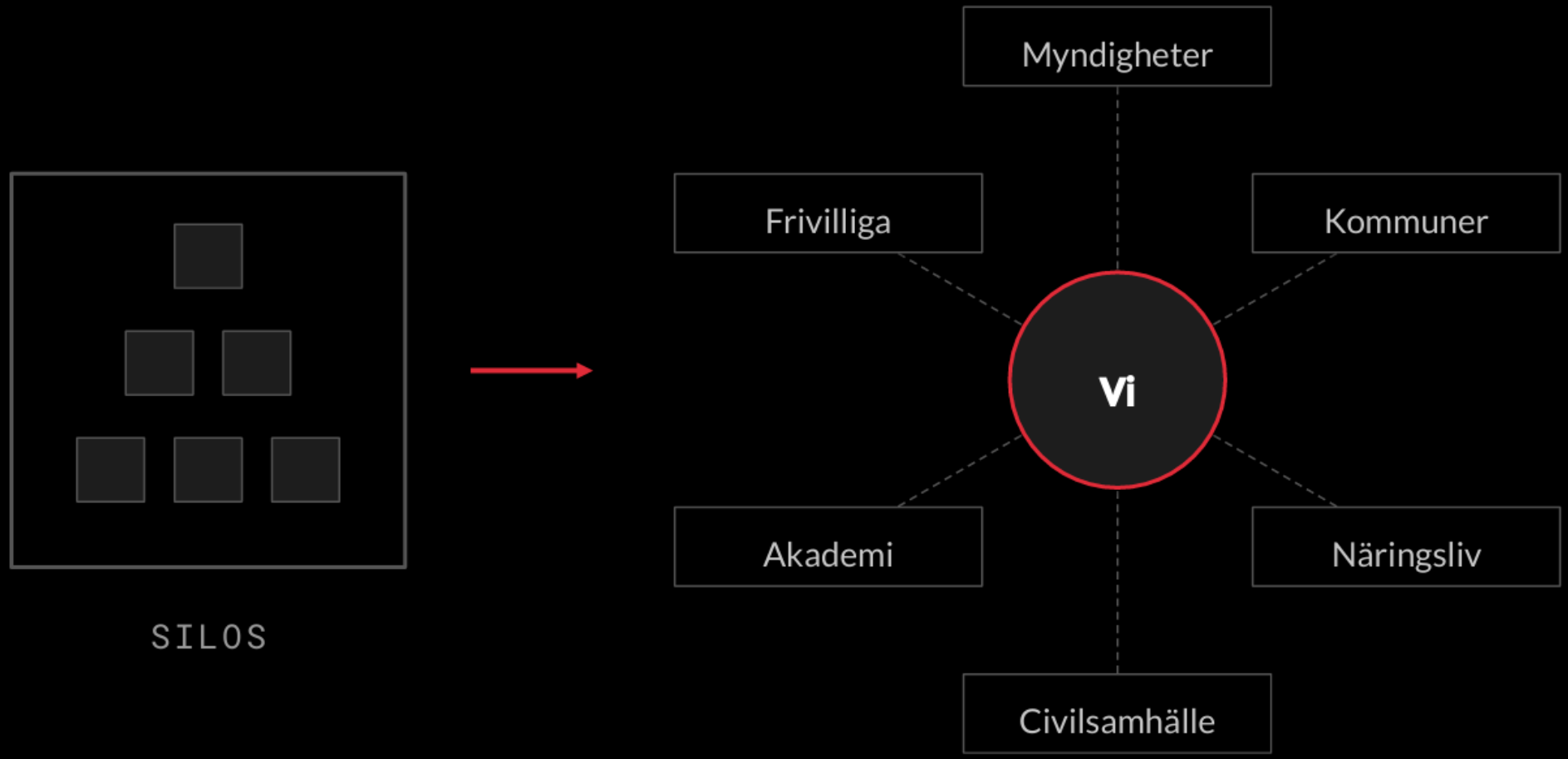
Hållbar stad

1.Trygg | 1.Trygg | 1.Trygg | 1.Trygg | 1.Trygg

Vad behöver finnas vid krig och beredskap?

Svaret blev att öppna upp

FRÅN SILOS TILL EKOSYSTEM

Sammanfattning
- Ekonomi och lön
  - Att människor får sin lön är beredskap
- HR
  - Uthållighet i bemanning, vila och avlösning
- Kommunikation
  - Tomrummet fylls alltid av någon
  - God kommunikation är också ett skydd mot påverkan
- Kontaktcenter och trygghetspunkter
  - Någonstans att vända sig när inget annat fungerar
- Övning
  - Beredskap byggs genom övning
- Kultur och mod
  - Viljan att göra rätt måste vara större än rädslan att göra fel

IT OCH DIGITAL INFRASTRUKTUR

Vad måste fungera när leverantören ligger nere?

RI. SE

Motivationsvy

- Motivationsvyn hjälper oss att få en gemensam syn över vad vi ska uppnå och varför, inte minst vid komplexa frågor.
- Uppdraget lämnar efter sig en version 1.0 som ger oss ett nuläge
- Detta är ett **utkast** - vi jobbar tillsammans med bilden i ett kommande möte
  - Se nästa sida

Ett första utkast till Motivationsvy för dialog

Mål: Göteborgs stads intraservice digitala lösningar ska snabbt?? bli mer digitalt suveräna.
I samband med förändringar effektiviserar vi lösningarna.

Del av

1. Staden ska fungera vid, kris och krig och eventuella avbrott

Härleds ur

Mål: Vi ska arbeta för att minska risker för vår information och lösningen

Mål: information och applikation ska vara möjliga att snabbt flyttas till annan lösning

Ökade **geopolitiska** risker med cyberattacker, kapning av kablar, avstängning av data/funktioner, spioneri, krig och kris.

Inlåsnings-effekter i molntjänster **leverantörer** har all information och kunskap om hur **data hanteras** på deras infrastruktur. **Dyrt** och tar **tid** att få data

Del av

2. Lösningar ska stödja Europeisk och svensk lagstiftning.

Härleds ur

Mål: Open source lösningar ska användas så ofta som möjligt enligt Eus Open source policy.

Mål: Leverantörer ska leva upp till de krav som ställs enligt molnpolicy och CADA (moln och AI)

Säkerhet i moln lösningar t ex **krypeteringsnycklar** och behörigheter till dessa i privata moln minskar möjlighet för andras åtkomst, men leverantören har alltid åtkomst

Del av

3. I samband med förändringar vidareutvecklar vi lösningen för bättre effektivitet mm

Härleds ur

Mål: Inköp och avtal ska tecknas med tanke på portabilitet och exitstrategi samt lösningar i open source och AI.

Vi har beroenden till proprietära leverantörers **operativsystem** för många verksamhetssystem. Vi har många **integrationer**.

Del av

4. Stadens organisation och regelverk ska stödja förändringsarbetet

Härleds ur

Mål: Förändrings-arbetet ska ske så det stör verksamheten så lite som möjligt

Mål: Förändringsarbetet ska ekonomiskt främst bekostas genom minskade licenskostnader

Det är svårt att få all relevant information från leverantörer och, leverantörskedjors och supportorganisatons **ägande**, var data behandlas och att göra rätt **bedömning**
.

Innovation genomförs av främst amerikanska stora företag, låg inhemsk innovation.

Del av

5. Kontroll över kostnader och få förutsägbara kostnader.

Härleds ur

Mål: Vi ska ha en ekonomisk självständighet

Våra medborgares **pengar** går till främst amerikanska företag.

Priser för Proprietära molntjänster är mycket höga, och prisökningar är oförutsägbara och mycket höga.

Ekonomiska förutsättningar

- Det finns inte några ytterligare pengar?
- Det vi gör är inom årlig analys
  - Nu: [några saker]
  - 2027: [några saker]
  - 2028: [några fler saker]

Beslut

Vad krävs för beslut av vem?

Beslut	Underlag från	Innehåll i beslut	Beslutsfattare	Fråga att hantera
Beslut 1	Uppdrag digital suveränitet	Fortsätta…		
Beslut 2	Arbete tillsammans I hela staden	Inriktningsbeslut hur långt vi ska gå i spara lokalt, open source, takt att minska risker, hur långt ska vi dra det/ambitionsnivå.		
Beslut 3	Respektive förvaltning I samverkan med intraservice	Beslut olika större förändringar …		